

Efesos
Olo Iyoswo loso Poul A'amu
Efesos somne'no
Mt+'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno S'imo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s'imentiso sohonta soswo *t'iwenti-nain'nji* (29) *teti wan'nji* (31) nto uyakolo'mentisopol'ikeno Poul olo iyoswo a'amu ango Efesos'njo somne'nohini mt+'mokumentiso'maho. O'o, a'amu hopi'nono hwaho Esiya sopenji a'amu Efesos so'nji uhwon'ifitnne'ento mt+'mokumentisofoho. Olo iyoswo homo lomjo hungkuno hwap'ingoso olenoho. Nakwo K'lais+'nji humalohwone so'n'imo An'itu kako olohonta yo'mayo ahwomomjo wop'ingo hopi'nonohinoso nakwoe huyo'mangomo nefo'mayo'ne nejopalofoho. Jisas K'lais'inta'ni An'itu kako yo'mayo yo'mayo hopi'nonohino ahwomomjoso nejahopohoho. (Hungkuno hiloso Efesos sohe engo 1 hon'ingkano we'e 3. Osopo weho.) Olo iyoswo loso Poul kako impo'angomo humanto mt+'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako iyoswo Koulousi sopene'no mt+'mokuyahot'imentiso sohonta olo iyoswo Efesos loso oso afaho sohonta mt+'mokumentisofoho.

Olo iyoswo lomjo hungkuno s'imo'mjoso olenoho. K'lais'inta'ni a'amu Jisas'imo in'ingkunyoso s'imeho afa'njo wohumant'ifeho.

Nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lihwasu tifi uningkohwano.

¹ Ngko Pouli'ni Kilais Jisasiye hungkuno a'amumo uyohojiku'mofo (*apousel*) syoho so'ne Anitu nihwosopo'mentiso hwo'nyoho. Sekwo Anituye a'amu soku ango Efesos nohumantifi Kilais Jisasi mo iningkawowo'ningkohofu sokune'no olo iyoswo loso mtimokalokweno.

² Naningkwoho Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wopingo selohofohosisi simeho pompenjiyo wosejopanjiyo.

Kilais yo'mayo wopingo naloho'mentisoso olenoho.

³ Nakwo Kilais'nji humalohwone hn'nyumo Anitu kako olohonta yo'mayo ahwomomjo wopingo hopi'nonohinoso nakwoe huyomangomo nefomayo'ne nejopalofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kaningkwohwo Anitu osohumo isamoyoka ulano.

⁴ Hohonta Anitu kako nakwoe hwaho yo'mayo mamtimokiyo sohonta nakwo Kilais'nji humayo'ne Anitu kako nakumonto nahwosopo'mentisofoho. Oso'no nakwoe simeho kiho'masojni humehwasu nakwo kakoe simano sopo wolohofantantonoho nje simano sopo wolohofantifeho. Ose syafihu'mentisofoho.

⁵ Simo'mo Anitu kako nakune'no hitoho mikunimposo ulo'mentisofoho. Oso'no nakwo kakoe mehomi ne namokiyo'ne Jisas Kilais nakumne'no poyo pe'nyo so'ne uhwatimne'ento syafihu'mentisofoho. Anitu

kakoe huno homo somo miƙwesyafiƿiyofoho. O'o, kako oso hiso'no uyimonoſo lonto siƿeſo wopiſgo umo'ningkahoningki neƿapmmentisofoho. ⁶ Nakwo honingkano wonyomo nohumentaningkuhwoni Anitu kako wopiſgo'nohini nalohofonto kakoe Hwomumo nakumo siki neƿapmmentisofoho. Oso'no nakwo kakimo aku peho uyanehwono. Awonoho. Siki neƿapmmentisofoho. Oso'no nakwo Anitumo isamoyoka ulihwasi kakoe yofe woho'nomano. Hwapiſgoso nakwo Jiſasi'nji humalohwone so'no Anitu kako nje mehomi kuyoho nalimentisofoho.

⁷ Kilais nakumne'no kakoe honiyo uſihumanto poyo pe'nimentiso so'no nakumo honingkano wonyo mta'ni iſihutofonema'mentisofoho. Oso'no nakwoe wonyoso kakoe honiyo'nji wae enao'mentisofoho. Oso wopiſgo hiso Anitu nalohofososo ifehu'mokonasiyoso wonyoangkafofoho. ⁸ Anitu huno wopiſgo hwapiſgo'njo sohwo kako nakumne'no huno ito'no uyahoningki kakoe yo'mayo wopiſgoso ifehu'mokoneſyalofoho. Oso hiso'no Anitu kako huno uyohoho. Hofikimo ufo'mayo'nefoho. ⁹ Anitu kakoe mehomi hn'nwiye wonyo wayo'ne Jiſas uhwatimne'ento limentisoso kako oſe yonto hohonta kakoe hunoso hiyaſo'mo wo'mojoso olohonta ujo ehontojwahumentisofoho. ¹⁰ Oso Anituye hunoso hiyaſo'mo wo'mojoso olenoho. Oso ſikuno Anitu kako hwosopeeumentiso sohwi i'mofapihwoso'no yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji mt'i'mokumentisoso mi'hu'mokoso sohonta Kilais kako yo'mayo

hopi'nonohino somo mokosyohumayo'ne mnokino engo'njohwo imo'nonefoho.

11 Yo'mayo Anitu imne'ento imentisoso ne imo'nyo'nefoho. Oso'no Anitu kako nakwo a'amu Juta hn'nimo nje mehomi ne imo'nifitnne'ento kako Kilaisiye temtitofomo nehumatimentih'nwoho. Anitu kako nakumne'no yo'mayo so'no ae'mta'ni huno syonafihu'mentisoso ne imo'nimentisofoho.

12 Nakwo simeho Kilaisimo uyimentihwone simo'mjo hn'nwi nakwo yo'mayo wopingo nalohofone so'no hontohumehwasi Anituye yofe engoso woho'nomano.

13-14 Sekwo temtitofu kengo mta'ango soku, Anitu sehwsopo'mentiso so'no sekwo Anituye hungkuno wopingo ne'njoso upa'nontifi Kilais sekumne'no asomo setimayo'ne sohumo sekwo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho. Oso'no sekwo Anituye a'amu ne imo'nimentohofu so'no kakoe Towahuno Wopingoso yofe sehwoe'ne sejapmentisofoho. Oso Towahuno huhwo sohumne'no hohonta Anitu nalimento, Nje a'amu ne somo nje Towahuno sohwo uyimonne'no yohono. Ose nalimentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Nakwo Anituye Towahuno Wopingo'nji humalohwone so'no kakoe a'amu ne nto imo'nimalohwone so'no huno nayohoho. Oso'nji yo'mayo Anituye a'amu neso mapitnne'ento limentisoso oso hiso nakwo nomane so'no huno nayohoho. Hwapingoso Anituye Towahuno Wopingo nakwoe simeho mo'mo humaho. Oso'no olo so'ntnne'no huno nayohi, Anitu nakwoe

wonyomne'no mpe nto imentisofoho. Oso'no nakwo kako'nji humayo so'no asomo netimayo so'neso nakwo hontohumalohwono. Oseso yo'mayo naloho'mentiso so'no nakwo nakwoe Anitu wopingo sohwoe yofe woho'nomano.

Anitu kako a'amu Efesos somne'no huno wopingo uyo'ne so'no Poul kako jomo ulimentisofoho.

¹⁵ Ngko ole upa'nimale, sekwo Hwe Engo Jisas sohomo simaho hi'ntnnono uyontifi Anituye a'amu nom'ne somo simaho uyalokwofo. ¹⁶ Ose upa'nonji sikuno huhwo huhwi ngko sekumne'no Anitumo isamoyoka uliwo'n'ngkohono. Sikuno anga'nohino fihwo moniyakolofefoho. O'o, sekumne'no huno syafisyonji Anitu kako sekumo sefo'mayo'ne jomo uliwo'n'ngkohono. ¹⁷ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais+ye kan'ngkwohwo Anitu yo'mayo wopingo hwapingo sohwo osohomo ole uliwo'n'ngkohono, Anitu kiko jije Towahuno wopingo sohwo a'amu ango Efesos humayo somo uyahon'ngkohoji Towahuno sohwo kako huno wopingo uyihwosi Anitumne'no a'amu somo utihwahon'ngkuhwosi hofiko kikine'no huno nehopi uyono. Ose uliwo'n'ngkohono. ¹⁸ Oso'nji ngko ole so'no sekumne'no uliwo'n'ngkohono. Anitu kakoe pomponaho sekwoe hunomo ho'nasesyihwosi yo'mayo so'no sehwasopo'mentisoso sekwo hunoso nto'no ehohosasesyihwoso'no yo'mayo wonyoangkafoso mapitnne'ento limentiso so'no sekwo simaho wopingo'nji

wohontohumantifeho. ¹⁹⁻²⁰ Jisas Kílais kako poyo pe'nimentiso sohonta Anitu kakoe yokumpohn'nyo míkunimposo so'nji Kílaisimo ulíkafonto ahwomo somo kakoe aho angahohnta'ni mihumajimentisofoho. Osopo Kílais kako nohumanto nemokosyohumaho. Nakwo a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ingkih'hwone hn'nimo oso yokumpohn'nyo míkunimposo Kílaisimo ulíka'mentiso hiso nefe'mayo'ne syoho yalofoho. Oso'no sekwo huno waseyono. ²¹ Kílais kako Anituye aho angahohnta'ni humamentiso so'no kako ahwomomjo a'amumo mokosyohumayo so'nji hwahoponjo hwe engo sohwanji a'amu hwaho mokosyohumayo sohwa hnononji a'amu yofe engo'njo so'nji a'amu hopi'nonohino humalohwone hn'nimo Kílais kako hwofilo'nnyo hweho. Olohonta'nohinim'aho. O'o tifi no'mjo hi'nji Hwe Engo oso hwo'nohini kako ne'no wohumantimtonoho. ²² Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso Kílaisimo enjwa'mo ho'nasyonto Anitu kakimo nakwoe hwe mnokino engo'njo uhumatimentisofoho. ²³ A'amu Kílaisimne'no huno nay'wo'n'ingkiso so'nwi Kílaisiye a'apaho'nwoho. Kílais kako nakwoe mnokino engo'njo hweho. Oseso nakwo Kílaisiye a'apaho fehohnjo'nwoho. Oso'no Kílais kako hopi'nonohinomo mokosyohumaho.

2

Nakwo poyo pa'nyo nohumentaningkuhwoni Kílais yo'mayo wopingo naloho'mentiso so'no Anitu nakumo songo nelíkofalofoho.

1 Hohonta sekwo temtitofo kengo kengo soku honingkano wonyomo nohumantifi a'amu poyo pe'nyoso yo'mayo hungkunoso mupa'n'wo'n'ngkiyohoho hopa sekwo Anituye hungkunomo haloho maposo'njo imotofofoho. Oso'no Anitu tohino engo womapife limentisofoho. 2 Oso hohosohonta sekwo hwahoponjo yahino wonyo somo iningkawentifi yo'mayo towahuno wonyo sofe hwe engo Seten oso hwoe hungkunomo haloho po'motofofoho. Seten huhwo sohwo kako a'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohoho somo kako yokumpohn'nyo umokosyohumaho. 3 Hohonta nakwo a'amu Juta hn'nwi a'amu temtitofo kengo kengo pa'nyoso nakwo hopi'nonohino Seteniye temtitofo'nwoho. Nohumentani yo'mayo yahino wonyo nakwoe simeho umo nelahonngki imotohwonefoho. Nakwoe hunomnohini iningkamotohwonefoho. Nakwo ose humentaningkuhwoni Anitu nakwoe honingkano wonyo somne'no simeho tohino umningkahonngki Anitu kako a'amu hn'nimo tango engo uyimne'ento limentisofoho.

4-5 Nakwo honingkano wonyomo poyo pa'nyo nohumentaningkuhwoni Anitu hitoho mikunimposo ulofahonngki Kilais yo'mayo wopingoso naloho'mentisoso Anitu kako nakumo Kilaisi'nji songo nelika'mentisofoho. Anitu kakoe mehomi so'nne'no umo'n'ngkahonngki kako asomo netima'mentisofoho. 6 Nakwo Kilais Jisasimo humalohwone so'no Anitu kako Kilaisi'nji nakwo'njimo songo nelikafonto kakoe yofe

engo nejopahonɨngki ahwomomo Kɨlaisɨ'nji humalohwono. ⁷ Ose naloho'mentisoso kako hitoho mɨkunɨmposo nejapeso kako engolopohamo a'amu tifi imo'none so'nji ne'no netɨhwawo'nɨngkisofoho. Anɨtu kakoe huno mta'ni wopɨngo uloho'mo lonto wopɨngo nalohofɨwo'nɨngkisofoho. Kɨlais nakwoe wonyomne'no poyo pe'nɨmentiso so'no a'amu hopi'nonohino kakoe hitoho engo nejopahonjo somo uhwonaloqwofo. ⁸ Anɨtu kako wopɨngo uloho'mo lɨmentiso so'no nakwo kakimo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentɨhwone sohonta Anɨtu kakoe mehomi ne namokumentisofoho. Oso hitoho uloho'no yahino uyalokuhwone hwapɨngoso nakwo'maho. O'o, Anɨtu huhwo kako hwapɨngo hweho. Kako siki nejapmmentisofoho. ⁹ Olo hilo so'no nakwo nakwoe yofe moho'nomo'nanehwono. Awonoho. I nakwo hilo so'no hwapɨngo'maho. ¹⁰ Anɨtu kako nakumo namti'mokumentiso sohwo nakwoe hwapɨngo hweho. Nakwo yahino wopɨngomo inɨngkayo'ne Anɨtu kako Kɨlais nejapmmentiso so'no Kɨlais Jisas nakumne'no yo'mayo wopɨngo nalohofoso nakwo a'amu songo namokumentisofoho. Anɨtu oso yahino wopɨngo somo hofɨko inɨngkafitne'ento nakumne'no nto'no esyohumentisofoho.

A'amu Juta so'nji temtitofo kengo kengo so'nji Anɨtu'nji ufohi'nyo'ne Jisas kako temtitofo anga'nohino umokumentisofoho.

¹¹ Ngko sekwoe hunomo huno wasefo-hoto'monne'no yohono. Hohonta sekwo

Anitumne'no huno maseyofoho. I a'amu Jutaso a'apaho sihu kolo'nnyo sohwa hofiko sekumne'no ole liwo'n'ngkohofi, Sekwo temtifo kengo mta'ango soku a'apaho sihu makolo'nyo so'no sekwo Anitumne'no huno maseyokuyoho, seliwo'n'ngkohofoho. ¹² Oso hohosohonta sekwo Kilaisimne'no i'waho yontifi Anituye mehomi mmo'nyo kuyoho. Simo'mo Anitu a'amu Juta somo uhwosopo'mentisoso kakoe hungkuno wop'ngo kako'nji makotiku'nyo'neso sekumo mosejapmentisofoho. O'o, sekwo a'amu temtifo kengo'mta'ango soku yoloho'mo humamotofokuyoho. Sekwo olo hwaho lopo nohumantifi tifi no'mo yo'mayo wonyoangkafo imo'none so'no mohontohumayo'njo kuyoho. Sekwo Anitu sohumne'no huno mosyafisiyo'njo imotofokuyoho. ¹³ Sekwo Anitune'no kengopo nohumentan'ngkofi Kilais Jisas kako poyo pe'nonto sekumne'no kakoe honiyo usihuma'mentiso so'no kako impo'nosetima'mentisofoho. Oso'no sekwo kako'nji ufohi'n'imentohofoho kuyoho.

¹⁴ Simo'mo nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo temtifo kengo sikunonji mango hwona'ni imo'nontani humamotohwonefoho. Mangohwa imo'n'imentihwoneso nakwoe hon'ngkanomo tojo hopa pijwahin'imentihwonefoho. I Kilais nakumne'no poyo pe'n'imentiso so'no tojo homo somo wae yao'mentisofoho. Oso hiso wae yaofonto nakwo simoho pompenjiyo'nji nohumentan'ngkuhwoni temtifo anga'nohino namokumentisofoho. Oso simoho pompenjiyo

hwapɨngoso Kɨlaisɨyoho. ¹⁵ Jisas nakwoe wonyomne'no poyo pe'nɨmentiso so'no a'amu Jutafe honɨngkano hungkuno hopi'nonohinosa a'apaho sɨhu kolo'nyo yahinosa a'amufe yahino wonyomne'no yahu fonjokisasiyoso yo'mayoso ne ane imo'nɨmentisofoho. Oso'no Jisas kako a'amu Jutafe honɨngkano hungkunomo wae yaofonto nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo temtitofo kengo kengo sokunonji nakwo hn'nɨmo Jisas kako'nji nakumo monakojɨwonto temtitofo anga'nohino songo namokumentisofoho. Oso'no nakwo sɨmeho afa inɨmentɨhwone'nwoho.

¹⁶ Kɨlais kako iyo hwojiyafɨku'nnyo somo poyo pe'nɨmentiso sohonta nakwoe sɨmeho tohino yahino so'nji mangohwa imo'nyo yahino so'nji Kɨlais kako poyo imokumentisofoho. Poyo imokumentiso sohonta nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo temtitofo kengo kengo hn'nɨmo temtitofo anga'nohino namokonto nakwo Anɨtu'nji sɨmeho afa inɨmentɨhwonefoho.

¹⁷ Kɨlais kako noponto a'amu Juta Anɨtu'nji mofonepo humamotofo so'nji sekwo temtitofo kengo kengo'mo Anɨtune'no humamotofo soku nonjimo olo hungkuno wopɨngo loso nalɨmento, Sekwo sɨmeho afa'njo hmɨmo'nɨmno.

¹⁸ Ose nalɨmentiso so'no Kɨlais kako nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo a'amu temtitofo kengo sɨkunontnne'no yo'mayo wopɨngo naloho'mentiso so'no Anɨtuye Towahuno Wopɨngo anga'nohino sohwo kako honɨngkano namohmmentiso so'no nakwo hinjoho'nwi Anɨtumo u'malokuhwono.

Nakwo a'amu Anɨtumo inɨngkawo'nɨngkuhwone

so'nwi nakwo angu ne'nwoho.

¹⁹ Oseso sekwo a'amu temtitofo kengo mta'ango soku olohonta sekwo yoloho'mo mohumu ilofu. O'io, sekwo Anituye a'amu ne so'nji ufohi'nontifi Anitu'nji sekwo'montohwasi humalofu. ²⁰ Sekwo soku Anitu angu molalokunjo pa'nyo kuyoho. Nakwo Anituye hungkuno uyohojiku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwo'na'nnonji a'amu Anituye hungkuno uyahonngki limotofo sohwo'na'nnonji kako nakumo hwosoku hwosaho pa'nyo nawonjimentiso hwona'nyoho. Kilais Jisas sohwo kako engkwosaho ne pa'nyo hweho. Sekwo soku angu yokino kuyoho. ²¹ Angu yokino hopi'nonohino soku Kilais engkwosaho ne sohwo'nji ufohi'nimentohofofoho. Olo angu hiloso Anitu kako hwapingo hweho. Angu hiloso Anitu nomolihwosi engu imokuhwosi kako oso angu wonyo ane wopingo'nohino sopo wohumamontonoho. ²² Sekwo sokunonji nom'ne a'amu Anitumo inngkawo'nngkuhwone hn'nnonji nakwo Kilaisimo ufohi'nontani Anituye Towahuno Wopingo sohwo nakwoe simeho mo'mo humawo'nngkiso so'no nakwo Anituye angu ne nto imo'nimalohwono.

3

Poul kako Anituye hungkuno wopingoso a'amu temtitofo kengo somo lutihwawo'nngkiso hweho.

¹ Ngko Poul'ni Kilaisiye syoho ulohofiyo sohwo'ni ngko sekumne'no impo'angomo humaleno. Hwapingo ngko a'amu

temtitofo kengo sokumo Anituye hungkuno wopingo losetihwawo'nningkohe so'no a'amu Jutaso ngkimo impo'angomo intofan+humentohofoho. ² Sekwo olo so'no nto upa'n+imentohoho so'no ngko huno syaf+syohono. Anitu sekumne'no hitoho ulofahon+ngki kako yo'mayo wopingo waseloho'mto yonto sekumo losetihwayo'ne syoho loso ntapmmentisofoho. ³ Anituye hungkuno wopingoso hiyaso'mo wo'mojoso nt+hwahon+ngki ngko hungkuno losomo huno nimentisofoho. Hungkuno fehohnjoso nto semti'mokiyohefoho. ⁴ Olo iyoswo losomo atofolifijosso sekwo huno ole waseyono. Kilaisiye hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso kako ujo nto ehontojwan+humentisofoho. ⁵ Hohonta olo hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso loso Anitu kako a'amu somo mut+hwammojofoho. I olohonta Anituye Towahuno Wopingo kako nakwo a'amu Anituye hungkuno uyohoj+ku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwa hnonji a'amu Anitu kakoe hungkuno uyahon+ngki l+motofosohwanjimo ujo ehontojwahumentisofoho. ⁶ Hungkuno wopingo hiyaso'mo wo'mojosohiloso olenoho. Sekwo Jisas Kilaisiye hungkuno wopingo somo upa'n+imentohoho so'no sekwo a'amu temtitofo kengo soku sekwo'nji nakwo a'amu Juta so'nnonji nakwo temtitofo afa imo'nontani a'apaho afa pa'nyohumalohwono. Yo'mayo wopingo Kilais Jisas nakumne'no naloho'mentiso so'no Anitu yo'mayo nakumne'no hwosopeehumentisoso womantanoho.

7 Anitu kako ngkimo kakoe hungkuno wop+ngoso uyohoj+ku'mofone nihwosopo'mentiso so'no ngko oso hungkuno wop+ngo sohwoe syoho ulohofiyo hwo'nyoho. Anitu kako olo syoho lomne'no kako ngkine'no hitoho ulofahon+ngki kako kakoe yokumpohn'nyo ngkimo nisosofito'mentisofoho.

8 Anituye hwe moya'mi ne somo ngko enjwa'mo humaleno. Ngko Anituye hungkunomo hwotoho hm'mote hwo'nimo Anitu kako wop+ngo ntohofonto nje wonyoso wae yanimo'mentisofoho. I Anitu olo syoho a'amu temtitofokengo somo kakoe hungkuno wop+ngolutihwayo so'no nihwosopo'mentisofoho. Anituye hungkuno wop+ngoloso olenoho. Yo'mayo yahino wop+ngoso Kilaisimo weho. U a'amu sikinjo sohwo kako yo'mayoso matip+hwononehoho. O'lo, a'amu Kilaisimo in+ngkawo'n+ngkiso sohwo kako yo'mayo wonyoangkafoso Kilaisimo wotipema'mtonoho.

9 Simo'mo Anitu yo'mayo mti'mokumentiso sohwo kako yo'mayo so'no imne'ento huno syaf+syonto Jutafe temtitofokengo kengo so'nji afa imo'n+fitnne'ento hiyaso'mo ho'nahumentisofoho. Oso hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso ne imo'nyo'ne'ento a'amu hopi'nonohino somo huno ehohos+siyo'ne Anitu olo syoho loso ntapmmentisofoho.

10 Hwap+ngoso Anitu kako a'amu ahwomomjoso somo mokosyohumayo sohwanji ahwomomjoso a'amu hopi'nonohino so'njimo kakoe huno wop+ngohiyaso'mo wo'mojoso ujo ehontojwahinyo'nefoho. Neso olenoho. A'amu

Juta so'nji a'amu temtifo kengo so'nji Anitu kako mekilo'mokuhumajonto kakoe a'amu ne imokahon'ngki hofiko kakine'no uhu'mokuwo'n'ngkohofofoho. Oso homo somo a'amu ahwomomjo sohwa uhwonontifi hofiko Anituye huno wopingo so'no huno uyohoho. ¹¹ Hohonta a'amu ahwomo'nji hwaho'nji mamti'mokiyo sohonta Anitu ose imne'ento huno syafisyonto nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasi mo nejapmentiso so'no ne imo'n'imentisofoho. ¹² Nakwo Kilaisi mo simaho hi'ntnono uy'wo'n'ngkuhwone so'no nakwo Kilaisi'nji ufohi'nontani nakwo Anitumo u'mayo so'no iyoho monenalofiyoho. Hwap'ngoso Kilais sohwo kako Anitumo u'mayo'ne hon'ngkano hweho. ¹³ Oso'no ngko hungkuno we'e waselimo. Ngko Anituye hungkuno a'amu temtifo kengo sokumo sel'wo'n'ngkohe so'no tohino malokwe loso'no sekwo simaho wonyo semo'n'ngkuhwoloho. O'o, sekumo sefo'mayo'nefoho. Oso'no sekwo simaho wopingo'nji fohumantokuno.

Kilais kako hitoho mikunimposo sejopalofoho.

¹⁴ Nto selohe so'no ngko yo'mayo Anitu kako yoneso'no huno syafisyonji ngko Mpohumne'no hwahopo hwomtame ulohofalokweno. ¹⁵ A'amu nope'nontifi ahwomomo nto simentohofa so'nji nakwo hwahoponjo temtifo hopi'nonohino hn'nonji nakwo Anitu kako kakoe yofe neso nan'ngkwoweho. Oso'no kako menal'mentisofoho. ¹⁶ Olo so'no ngko Mpohwo yo'mayo hwap'ngo sohune'no jomo ulalokweno.

Kako kakoe Towahuno Wopingo sohwo sekwoe simehomo sehulo'ofihwaso'no sekwo kakoe yokumpohn'nyo wonyoangkafo so'nji yokumpohn'nyo wolohofantifeho. Oso'no ngko Mpohumo jomo ulalokweno. ¹⁷ Sekwo simeho Anitumo uy+wo'n+ngkohoho so'no Kilais kako sekwoe simeho mo'mo humaho. Oso'no kakine'no fi+syafi+sy+wo'n+ngkuno. Iyo pmpongo hwahomo'mo unjilofonto yokumpoh'nnyo kemokosyohumawo'n+ngkiso pa'nyoso Anitu kako sekumo hitoho engo sejopalokunjo so'no sekwo huno syafi+sy+kuji sekwo yokumpohn'nyo filohopmno. ¹⁸ Sekwo ose ifijo'manji sekwo Anituye mehomi hopi'nonohino soku Kilais kako simeho nejape so'no huno waseyono. Kilaisiye hitoho nejapeso yo'mayo hwahoponjo so'njimo ahwomomjo so'nji yakolo'nnyofoho. Ni'hu'no yokintahoponoho. ¹⁹ Kilaisiye m+kun+imposo nejapo so'no nakwo huno nto'no monayohoyohoho. O'o nakwoe hunoso tifofoho. I oso'no sekwo Kilais yokumpohn'nyo sejape so'no huno nto'no seyo'ne Mpohumo jomo ulalokweno. Oseso Anitu kako sekwoe huyo'mango somo sefo'mahwosi kako pa'nyo wopingo'nohini wasemokumontonoho. Ngko oso hiso'no Mpohumo jomo ulalokweno.

²⁰ Anituye yokumpohn'nyo engo nakwoe simeho mo'mo syoho nelohofalofoho. Oso'no nakwo nakwoe huno tifo so'nji yo'mayo so'no Mpohumo jomo ujo so'ne kakoe yokumpohn'nyo hiso engo namokiyo hweho. ²¹ Oso'no nakwo Anituye mehomi hn'nwi yo'mayo wopingo Kilais Jisas nakumne'no naloho'mentiso so'no

nakwo kakine'no uhu'mokuwo'n'ingkuhwone
 hn'nwi Anituye yofe'nji Kɩlais Jisasiye
 yofe'nji nakwo engolopohamo ne'no
 woho'nomewo'n'ingkuhwano.

4

*Nakwo Anitumo in'ingkawo'n'ingkuhwone
 hn'nwi nakwo Kɩlaisiye a'apaho'nwoho.*

¹ Ngko Anituye syoho iwo'n'ingkohe so'no
 impo'angomo humale sohwo'ni sekumo jomo
 yokumpohn'nyo selalokweno. Anitu kakoe
 mehomi hn'n'imne'no wonyoangkafo humayo
 so'no joho nalimentiso so'no kakoe yahino
 wonyoangkafo somo nto'no un'ingkohwano.

² A'amu hopi'nonohino somo sekwo enjwa'mo
 pahumno. A'amu somo fo'ma fo'ma ulohofi'kuji
 hungkuno hofiyo hofohofahn'no ulimno.
 A'amuso hofi'ko wonyo sekumo selohofi'kujo'no
 sekwo oso wonyo hiso aku ulohofi'kutoho. O'o,
 wop'ingo'nohini ulohopmno. Simeho finimno.

³ Anituye Towahuno Wop'ingo sohwo kako
 simeho afa inyo yahino nejapmmentiso so'no
 nakwo mtitifo anga'nohino pa'nyo impe hopa
 nto monakilo'mokumaho. Oseso oso simeho afa
 inyo yahino ne'no mjimikuno. ⁴ Nakwo Anitumo
 simeho uy'wo'n'ingkuhwone hn'nwi nakwo
 hinjoho'nwi a'apaho anga'nohino'nwoho.
 Anituye Towahunoso anga'nohino hweho.
 Nakwo hopi'nonohino hn'nwi nakwo Anitu'nji
 wonyoangkafopo humayo so'no Anitu nakumo
 joho lonet'ima'mentiso so'no nakwo oso
 hiso'no afa'nohini hontohumalohwono.

⁵ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɩlais sohwo

anga'nohino hweho. Nakwoe simeho hi'ntnnohino uyo yahinoso Anitu uhwononteso anga'nohino weho. Mijo kiyomayoso Anitu uhwononteso hwapingo neso kenga'nohinofoho.

⁶ Nakwoe Mpohwo anga'nohino sohwo Anituyoho. Nakwo hopi'nonohino hn'nwi kakimo enjwa'mo humentaningkuhwoni kako yokintahopo humaho. Kako nakwo'njo ajwopo nohumanto yo'mayo ne'manteso kako wopingo namokuwo'n'ngkiso hweho. Kako nakwoe simehomo humaho.

⁷ Nakwo anga'no anga'nohino hn'nimo Kilais kako kakoe syoho kengo kengo nejaponte so'no kako yokumpohn'nyo hwapingo sohwo oso syoho hiso iyo'neso yokumpohn'nyo nejapmmmentisofoho. ⁸ Olo hilo so'no Anituye hungkuno ole nalimento,

Kilais kako songo likafonto ahwomomo apa'no simentiso sohonta kako kakoe a'amu pi'n'ngoso Seten kako impe intofahumentiso somo isihutofomotasimentisofoho.

Osohonta kako a'amu somo yo'mayo syoho kengo kengo iyoso'no yokumpohn'nyo uyimentisofoho.

Ose nalimentisofoho. ⁹ Oso hungkuno so'no huno wosyofisyano. Kako ahwomomo apa'no simentiso so'no neso pehoto. Olenoho. Simo'mo kako ahwomo mta'ni noponto hwaho ne lopo pmmmentisoso kako hwahomo'mo a'amu poyo pe'nyofe angomo umentisofoho. ¹⁰ Olo hwe lohwo kako simo'mo hwahomo'mo umentiso sohwo kako aku ahwomo ne nohotimo simentisofoho. Simentiso so'no kako yo'mayo

hopi'nonohino ahwomomjo so'nji hwahoponjo
 so'nji hwaho ae'mjo yo'mayo hopi'nono
 Kilaisimo weho. ¹¹ Anituye syoho kengo
 kengo iyo so'ne Kilais kako a'amu anga'no
 anga'nohinomo yokumpohn'nyo uyalofoho.
 Oso yokumpohn'nyoso olenoho. A'amu
 fisomo kakoe hungkuno uyohojiku'mofone
 (*apousel*) syoho uyalofoho. Nom'ni somo
 Anitu hungkuno jo'ne syoho uyalofoho.
 Nom'ni somo a'amu Anituye honingkanomo
 tipemayo'ne a'amu somo ufo'mayo'ne syoho
 uyalofoho. Nom'ni somo Anituye a'amu ne
 somo mokosyohumayo so'ne kakoe hungkuno
 luti'hwayo'ne syoho uyalofoho. ¹² Oso
 yokumpohn'nyo nejopalokunjoso Anituye a'amu
 neso hofiko kakoe syoho hofiyo ulohofiyo'ne
 nto'no esyohumaho. Oso'no nakwo Kilaisiye
 a'apaho ne hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo
 anga'no anga'no sosofito'n'ingkuhwasi
 ufo'mo'nano. ¹³ Kilais kakoe yokumpohn'nyoso
 ne'no nejapi'wo'n'ingkiso so'no nakwo Anitumo
 simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ingkuhwone
 hn'nwi nakwo simeho afa unantanoho.
 U nakwo Anituye hwomumne'no huno
 afa'nohini wonayimtonoho. Oso hohosohonta
 nakwoe simeho mo'mo Anituye hungkuno'nji
 Anituye huno'nji nakwoe hunomo engo
 enaofihwoso'no nakwo Kilais pa'nyo sokafo
 umo'nantanoho. ¹⁴ Osohonta nakwo
 mehomi pa'nyo mohumanehwono. A'amu
 mehomi pa'nyoso hintalinyo ifofo mokomoiso
 hopa mokomoyalofoho. Hofikoe huno
 somo ehilo'memokomoyalofoho. A'amu

afofo hungkuno'nji hwasyo hungkuno'nji selalokwofoso hofiiko oso ifofo hopa sekumo umpo'nosetimantife'no yalokwofo. Osomo sekwo tifi in'ngkakutoho. ¹⁵ O'lo, nakwo Anituye hungkuno ne somo ne'no in'ngkohwasi a'amu hopi'nonohino so'nji simeho in'ngkuhwasi Kilais nakwoe mnokino engo'njo sohwoe yahino wop'ngoso nakwoe simeho mo'mo engo wenaomontonoho. ¹⁶ Kilais kako nakwoe mnokino pa'nyo hweho. Nakwo kakoe sife aho yo'mayoso pa'nyo'nwoho. Mnokino sohwo kako a'apaho sohomo huno uyahon'ngki a'apahoso syoho ito'no iwo'n'ngkisofoho. I aho sohwo kako syoho nto'no miyo'manji ajo'miyo sohwa hofiiko syoho nto'no mifitnnehoho. Oso'no Kilais kako syoho kengo kengo nejapmmentisoso nakwo anga'no anga'nohino hn'nwi syoho nto'no ihwasi nakwo ufo'mo'nantanoho. Ose ihwasi simeho afa in'ngkuhwasi Kilais'ye a'apaho hn'nwi engo imo'n'ngkuhwasi yokumpohn'nyo wolohofantanoho.

Anituye a'amu neso hofiiko yahino songo malokwofo.

¹⁷ Olo hungkuno loso ngko Anitumne'no yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. A'amu hwahoponjoso Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohoho oso pa'nyoso sekwo imo'n'ngkutoho. Hofikoe hunoso siki wo'nnyofoho. ¹⁸ Hofikoe huno piku'nnyo so'no sikwo'mjoho pa'nyofoho. Hofiko yokumpohn'nyo imo'nontifi huno'masoso hofiiko Anitu kakoe songo humayoso

momalokuyohoho. ¹⁹ Hofikoe honingkano wonyo somne'no hofiko wonimango munyofoho. O'o, hofiko honingkano wonyo somo ikuhufoku'mo'nyofoho. Yo'mayo yahino wonyo somne'no simeho fefoyo uyalofoho.

²⁰ Oso yahino hiso Kilais losetihwamentisotaho. Nihu'no awonoho.

²¹ Kilaisiye yahino wopingo so'no sekwo nupa'nontifi oso yahino homo somo tifi iningkawahoningkofi a'amu Jisasiye hungkuno neso nto losetihwamentohofofoho. ²² Oso'no sekwo sekwoe hohontajo yahino wonyoso nihu'nahone foho'naopmno. Yo'mayo wonyo sekwoe simeho umo limojoso olenoho. Sekwoe hunomnohini iningkawentifi yo'mayo hi semo'nyoso honingkano hwasyomo ipesemotamojofoho. Oso hiso sekwoe hunomo wonyo semokumojofoho. Oso yahino wonyoso nihu'nahone foho'naopmno. ²³ Sekwoe hunoso sekwoe simehoso nihu'no songo umo'nono.

²⁴ Sekwo a'amu soku songo hmno'nimno. Oso a'amu songo soku Anitu kako pa'nyo wasemokumontonoho. Oso a'amu songo hiso wonyo honingkano nihu'no anefoho. Yahino ito'nohinofoho.

²⁵ Oseso sekwo hwasyo hungkunoso foho'naopmno. Apa'no nolikutoho. Sekwo hungkuno nehopi'nohino fihnnimno. Sekwo huno ole seyohi, Nakwo Kilaisiye a'apaho'nwoho. Oso'no hungkuno nehopi'nohino fihnnimno. ²⁶ Sekwo sekwoe simeho wonyo semo'ninkuhwoso'no huno nto'no fisyafihupmno. Sekwo

honɨngkano wonyo ifitnnoho. Sekwo sekwoe simeho tohino nowentanɨngkuhwosi mofehi'nyo ikwo'mokoloho. ²⁷ A'amu simeho wonyo umo'nɨwo'nɨngkiso osohumo Seten ehuhnnaofɨwo'nɨngkisofoho. Oso'no sekwo Setenɨmne'no hoku'yo nohwosomputɨmafɨkutoho. ²⁸ A'amu yo'mayoso hufo iwo'nɨngkiso sohwo kako apa'no hufo ihwoloho. O'o, kako syoho wopɨngo'nohini wotɨpemano. Oso syohoso kako kakoe aho'nji yokumpohn'nyo ihwosi hamniyoho nomahwosi kako a'amu umofonyo iyo somo ufo'mano. ²⁹ Sekwoe mango mta'ni wonyo hungkuno nolɨkutoho. O'o, hungkuno wopɨngo'nohini nom'ne a'amu somo usofitofone filɨmno. A'amu nom'ne somo ufo'mayo'ne hungkuno wopɨngo'nohini filɨmno. ³⁰ Sekwoe humayo yahino so'no Anɨtuye Towahuno Wopɨngo simeho tango ifisyɨmofɨkutoho. Anɨtu kakoe Towahuno Wopɨngo yofe nahwofo'ne nejapmmentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Oso sikuno ae'uyo somo yo'mayo yahino wonyo somta'ni ni'hu'nahone isɨhutofonemaso sohonta nakwo Anɨtu'nji wopɨngo humanefoho. Huno ose nayohoho. Oso'no Anɨtuye Towahuno sohumo simeho tango ukutoho. ³¹ Sekwo olo yahino loso foho'naopmno. Simeho wonyo, yoka, simeho tohino, mango engo, sitofone, oso yahino wonyoso ikutoho. ³² Sekwo a'amu somo simeho uyɨkuji yahino wopɨngo'nohini ulohopmno. Kɨlais sekumne'no poyo pe'nɨmentiso so'no Anɨtu sekwoe wonyo wae yasema'mentiso hopaso a'amu fiso hofɨko wonyo selohopijo

somo hohujo'mo moho'naofikuji wonyo hiso wae hmo'pno.

5

Nakwo pomponahopo wohumano.

¹ Anituye mehomi soku Anitu hitoho engo sejapwo'n'ngkiso so'no sekwo kakoe yahino somo tifi fin'ngkamno. Kako pa'nyo hmo'n'mno. ² Kilais kako nakumo hitoho engo nejapmentiso so'no kako nakwoe wonyomne'no kakoe a'apaho wop'ngoso ihn'nao'mentisofoho. Anitu oso homo somo uhwononto akino wop'ngo wa'mentiso hopaso kakoe simeho wop'ngo umo'n'mentisofoho. Oso yahino wop'ngo somo fin'ngkamno.

³ Yo'mayo yahino wonyo, a'mohufo, kifosyoho, nom'ne hwafe yo'mayo so'no hi semo'nyo, oso yahino wonyoso sekumo se'mahwoloho. O'o, sekwo Anituye a'amu ne kuyoho. Oso'no a'amu fiso hofiko sekwo'njopo humafikuji oso yahino wonyoso motipemapitnehoho.

⁴ Sekwo wonyo hungkuno nolikutoho. Hwasyo hungkuno syohi'nyo hungkuno wonyoso nolikutoho. O'o, oso yahinoso Anituye mehomimne'maho. Sekwo soku, sekwoe hungkunoso Anituye yofe ho'nomayo'nefoho. Kakimo isamoyoka ujo'nefoho. ⁵ Sekwo

huno moi'wonoho. A'amu kifosyoho'njo sohwa, a'mohufo iwo'n'ngkohofoso, hungkuno wonyo liwo'n'ngkohofoso, a'amu kako ho'yangomnohini syafisyonto woma'mo liwo'n'ngkisoso, oso a'amu hiso hofiko Anitu'nji Kilais'nji siko a'amumo yokumpohn'nyo

mokosyohumasiyo sopo m'mopitnnefoho. O'o, ni'hu'no awonoho. A'amu yo'mayo ho'yango so'no hi umo'noso sohwo kako ho'yango hiso kakoe An+tu pa'nyo imokinonto ho'yango somne hwomtame ulohof+wo'n+ngkisofoho.

⁶ Sekwo huno nto'no fi'syafi+hupmno. A'amu oso yahino wonyo somo upesemotowantife'no yalokwofoso hof+ko'e siki hungkuno somo tifi in+ngkakutoho. A'amu oso yahino wonyo yontifi An+tuye hungkuno somo hwotoho fewo'n+ngkohoho somne'no An+tu kako si'meho tohino umnonefoho. ⁷ Oso'no sekwo hof+ko'nji ejoku'nohumaf+kutoho. ⁸ Sekwo soku, hohonta si'kwo'mjoho'mo humamotofokuyoho. I olohonta nakwoe Hwe Engo Jisas kakoe pomponahopo sehumaji'masofoho. Oso'no sekwo pomponahopo ne'no humafikuji hano ito'no femoy+mno. ⁹ An+tuye pomponaho loso yahino wop+ngo'nji hon+ngkano nto'nohino so'nji hungkuno nehopi'nohino so'nji uti+hwa'nyopo ujo ejokwojasy+wo'n+ngkisofoho. Oseso sekwo oso yahino wop+ngoso ne'no fikuno. ¹⁰ Sekwo An+tuye si'meho wop+ngo umokiyo'ne hon+ngkano ti'pemaf+kuji osomo syoho yokumpohn'nyo fikuno. ¹¹ A'amu si'kwo'mjoho'mo nohumantifi hohontajo yahino wonyoso iwo'n+ngkohoho so'nji sekwo ejoku'nohumaf+kutoho. O'o, sekwo i'waho nto'no fiy+mno. Oso yahino wonyoso ne anefoho. Sekwo a'amufe hon+ngkano wonyo somne'no hungkuno uli'kuji hon+ngkano wop+ngo uti+hwa'mno. ¹² Yo'mayo yahino

wonyoso hofiiko hiyaso'mo iwo'n'ngkohoho so'no ngko sejo so'no wonimango nningkahoningki ifalifaliyo mamti'mokoho yohono. ¹³ Anituye pomponahoso a'amu yo'mayo hiyaso'mo yiwo'n'ngkohoho somo utihwa'nyopo ujo ehontojwasyiwo'n'ngkisofoho. A'amu fiso hofiikoe yahino wonyo hwapingo neso uhwon'ngkuji yahino wonyo somo woho'nofano likuji Anitumo nihu'nahone uyanti'fitikeno. Oso'no uhwonantanoho. ¹⁴ Oso a'amu homo somne'no ta limotofoso ole nalohi,

Kiko saho wotnno sohwoi, kiko hon'ngkano wonyomo nohumanji, a'amu poyo pe'n'ngkohoho pa'nyo humawo'n'ngkino, filikaho.

Kilais kakoe pomponaho jije simohomo wolakisyono.

¹⁵ Sekwo sekwoe humayo yahino somne'no huno ito'no fisiyafi'hupmno. A'amu Anitumne'no huno mosyafisiyo'njo humawo'n'ngkohoho hopa nohumafikutoho. O'o, sekwo a'amu huno'njo humawo'n'ngkohoho hopaso fosyohumamno.

¹⁶ Olohonta yahino wonyo pi'ningo engo wo'nnyoponoho. I sekwo soku olopo siki humayo'ne mohumuloho. O'o, yo'mayo iwo'n'ngkohofoso Anitumne'no fiyimno.

¹⁷ Sekwo Anitumne'no huno mosyafisiyo'njo ikuji yo'mayo syohoso ikutoho. O'o, ilofikutoho. Sekwo soku simo'mo Anituye hunoso tipemafikuji tifi yo'mayoso ito'no fiyimno.

¹⁸ Sekwo mijo yokumpohn'nyo engo ningkuji nonilohofikutoho. O'o, oso yahinoso sekumo wonyo wasemokumonte'no yohoho. I oso'no

sekwo Anituye Towahunoso nomafikujo'no kako sekumo wosehula'ofono. ¹⁹ Oso'no sekwo nuhu'mokukuji sekwo Anituye hungkuno hnn'ngkuji kakoe yofe ho'nomayo'ne Ta'njo Iyoswo ta'nji filimno. Sekwoe towahunomo yokumpohn'nyo imokiyo'ne haohonta sekwo Hwe Engo Anitune'no syafisyikuji kakoe yofe foho'nomapmno. Oso'no tajo angomjo taso mango mta'ni likuji simeho ajwo mo'mta'ni filulika'n'ngkuno. ²⁰ Yo'mayo se'maso so'no nan'ngkwowho Anitumo isamoyoka ulimno. Wop'ingo'nohini se'mahwoso'no isamoyoka nolikutoho. O'o, tango so'nji se'mahwoso'no Anitumo isamoyoka ulimno. Hwap'ingoso nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako wop'ingo'nohini nalohof'wo'n'ngkiso so'no isamoyoka ulimno.

A'mu siyoswafe hungkunofoho.

²¹ Sekwo Kilaisiye hungkunomo tifi in'ngkwalokwofo so'no sekwo a'amu nom'ne somne'no hwahopo pawomno.

²² Moya'mi sofasi, sekwo sekwoe Hwe Engo Jisas Kilais kakoe hungkunomo enjwa'mo humalofo hopaso sekwo sekwoe hwehwafe hungkunomo enjwa'mo foyohumamno.

²³ Hwap'ingoso peho'neto. Hwe sohwa hofikoe ape sofamo hwe engo imo'nontifi a'musyamo mokosyohumawo'n'ngkohof'hwafoho. Oso hopaso Kilais kako kakoe a'amu ne sofe hwe mnokino engo'njo hweho. A'amu hiso Kilaisiye a'apahofoho. Kilais oso a'amu somo asomo utimayo'ne poyo pe'n'imentiso hweho. ²⁴ A'amu

Kilaisimo simeho uy+wo'n+ngkohofoso hofiko kakimo enjwa'mo humalofo hopaso moya'mi sofa hofiko hofikoe hwehwamo enjwa'mo wohumafe.

25 Hwe sohwas, sekwo sekwoe a'musyamme'no simeho epufohi filohopmno. Kilais kakoe a'amu ne somne'no simeho engo uy+mentiso so'no kako hofikine'no poyo pe'n+mentisofoho. Oso pa'nyoso sekwo sekwoe a'musyamo simeho uy+mno. 26 Kilais kakoe a'amu ne somne'no poyo pe'n+mentiso so'no kakoe hungkuno so'nji mijo kiyomayo yahino so'nji hofikoe huno hofikoe simeho hon+ngkano wonyo ane kiho'maso imokalofoho. 27 Oseso Kilais kakoe a'amu neso hofiko kakoe s+manopo lohopijo sohonta hofiko hon+ngkano wonyo ni+hu'no ane kiho'maso ni+hu'no wonyoangkafo'nohini lohopitnnefoho. 28 Oseso sekwo hwe sohwas sekwo upa'n+mno. Sekwoe a'apahomme'no hitoho selof+wo'n+ngkiso hopaso sekwoe a'musyamme'no hitoho waselofono. Hwe kakoe ape'nji sikoe a'apaho afa in+mentisiyo so'no hwe sohwo kakoe apemo wop+ngo ulohof+hwoso'no kako kakoe a'apahomo wop+ngo ulohofalofoho. 29 Nakwo huno ole nayohi, a'amu kako kakoe a'apahomme'no mangohwa imo'nyoso awonoho. Kako kakoe a'apahomo wosopayo uy+wo'n+ngkohoho. Kakoe a'apaho nto'no emokosyohumawo'n+ngkohoho. Oso pa'nyoso Kilais kako kakoe a'amu ne somo wop+ngo emokosyohumawo'n+ngkiso hweho. 30 Hwap+ngoso nakwo Kilais+ye sife aho a'apaho'nwoho. 31 An+ituye hungkuno

ole nalohi, U hwe fihwo kako kakoe kan+ngkwohwo'ya'umo uliko'mahwosi kakoe ape'nji womokoti'ku'nanjiyoho. Oseso siko nem'no makoti'ku'nisoso siko a'apaho afa umo'nanjiyoho. Ose nal+mentisofoho. ³² Oso hungkuno hiso'no nje hunoso olenoho. Hwap+ingo neso hufa'uyoho. Hwap+ingo hiyasoso ole, K+lais kakoe a'amu ne so'nji a'apaho afa imo'nalokwofo so'no nelalofoho. ³³ Oso'nohin+'maho. O'o, sekwo hwe anga'no anga'nohino sohwa hnnontnne'no selalofoho. Sekwo hwe sohwasi sekwoe a'apahomne'no hitoho selofiwo'n+ngkiso hopaso sekwoe a'musyamne'no hitoho waselofono. Oso'no sekwo moya'mi sofasi sekwo sekwoe hwehwafe yofe foho'nomapmno.

6

Mehomi so'nji kan+ngkwohwo'ya'u'njiye hungkunofoho.

¹ Sekwo mehomi soku, sen+ngkwohwo'ya'uye hungkunomo haloho popmno. An+tu hofiyo ose ifitnne'ento l+mentisofoho. ² An+tu ye hungkuno ole nalohi, K+ko j+je mpohwo na'uye hungkunomo t+fi fin+ngkayo. Ose nalisofoho. Olo hon+ngkano hungkuno lomo in+ngkuso'manji An+tu kako wop+ingo wakiloho'montonoho. Olo hon+ngkano hungkuno s+mo'mjo loso hungkuno ne ulinyo hi'njofoho. ³ Ne hiso olenoho. K+ko hnn+ngkwohwo'ya'uye hungkunomo haloho pojo'manji k+ko hwaho lopo wop+ingo

nohumentaningkiji soswo pi'ningo engo wokiyakolo'montonoho.

⁴ Sekwo hamningkwohwo'yoswasi, sekwoe mehomife hunomo wonyo umokukutoho. Hwasyo hungkuno nulikutoho. Sikoe mehomi somo Anituye hungkuno lutihwahosisi hofiyo mokosyohumahosisi hofiko hahn'nyo ifijo'manji hofikoe honingkanomo siko nto'no mihwajinyo.

A'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu nom'ne somo mokosyohumawo'n'ingkohofo sofe hungkunofoho.

⁵ Sekwo syoho ulohofiyo soku, sekwoe hwe engo nose mokosyohumawo'n'ingkohofu sohwafe hungkunomo enjwa'mo ito'no fosyohumamno. Sekwo simaho hufa'uyo'njo imo'n'ingkutoho. O'o, sekwo hofikoe syoho somo yokumpohn'nyo fiyimno. Sekwo Kilaisiye hungkunomo tifi iningkawo'n'ingkohofu hopaso sekwoe hwe engo sohwoe hungkunomo tifi nto'no finingkamno.

⁶ U sekwo a'amu wonahonife likuji a'amufe hunomo afofo umokano likuji hofikoe timopo syoho yokumpohn'nyo ikutoho. O'o, sekwo Kilaisiye syoho ulohofiyo kuyoho. Oso sekwo sekwoe hwe engo sohwoe syoho yokumpohn'nyo ifijoso sekwo yahino Anitu umo'n'wo'n'ingkiso somo iningkowalokwofo.

⁷ Sekwo simaho wopingo'nji sekwoe syoho fiyimno. Sekwo a'amu hwahoponjo somnohini syoho miyalokuyohofu. O'o, sekwoe Hwe Engo Anituye syoho yalokwofo. ⁸ Sekwo huno seyohoho. A'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu syoho somo mokosyohumalofo so'njimo Anitu

hofikoe syoho somo uhwon+wo'n+ingkiso sohwo hofikoe syoho wop+ingo somne'no kako yano ulofiyonefoho.

⁹ Sekwo a'amu syoho selohofiy+wo'n+ingkohoho soku sekwo a'amu homo somo hofiyo mokosyohumamno. Sekwo iyoho limofo yahinoso foho'naopmno. Nakwoe Hwe Engo Anitu kako ahwomomo humaso sohwo kako a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumawo'n+ingkiso hweho. Kako a'amu yofe engo'njo so'nji a'amu sikinjo so'njimo uhwononteso afa'nohino uhwon+wo'n+ingkohoho.

Anituye a'amu neso hofiko hwe ikujoho'ne kako mekino sampe yo'mayoso nto'no esyohumayo'ne hungkunofoho.

¹⁰ Ngko olo hungkuno ae'uyo loso waselimonne'no yohono. Sekwo Anitu'nji makotoku'nnyo soku, Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji ufohi'n+imno. ¹¹ Seten kako sekumo yamofo selohof+wo'n+ingkiso so'no sekwo Anituye mekino, sampe, yo'mayoso nomaf+kuji yokumpohn'nyo fikesyohumamno. Seten+ye huno wonyo so'nji kakoe yahino wonyo so'nji fongki'nane'no yokumpohn'nyo wolohofano. ¹² Nakwo a'amu hwahoponjo so'nji ikujoho mofongki'nalokuy+hwono. O'o, nakwo Seten'nji towahunu wonyo so'nji fongki'nalokuhwono. Towahunu wonyo hiso hofiko a'amu sikwo'mjoho'mo humalofo somo yokumpohn'nyo mokosyohumalofo. Hofiko hwahopo emoyont+fi ahwomomo emoy+wo'n+ingkohofofoho. ¹³ Oso'no sekwo

Anituye mekino, sampe, yo'mayoso olohonta mapmno. Ose mafikuji yo'mayo wonyo i'mofapihwoso'no sekwo yokumpohn'nyo lohofikuji Seten'nji towahuno wonyo so'nji ikujoho fongki'nifijoso sekwo hofikimo nuyakolopitnefoho. Nuyakolofikuji yokumpohn'nyo ne'no lohopotitnefoho.

14-17 Oso'no nto'no esyohumayo yahino so'no nakwo huno wosyofisyano. A'amu kako mango hwamo wafongku'mo lhwosi kako kakoe mekinohwa, sampehwa, omoyohwa, nomahwosi yokumpohn'nyo waloho'montonoho. Mango sohwa hofiko oso hwe huhwo sohomo wofonjosyano likuji me fifijoso mupolopitnehofo. Hwapingoso kako nto'no esyohumunyo hweho. Oso pa'nyoso Seten nakumo ikujoho monafongkiso'ne ito'no wesyohumano. Nakwoe sampe, mekino, omoyo, yo'mayoso olenoho.

Hungkuno nehopi'nohino wolano. Hwasyo hungkuno molanehwono. Oso hungkuno neso sekwoe ahuloho pa'nyofoho.

Hon'ngkano wop'ngo'nohini uyano. Wonyo hon'ngkano ihwaloho. Oso hon'ngkano wop'ngo'nohinoso sekwoe swokinoponjo ikujoho melikosafu pa'nyofoho.

Anituye hungkuno wop'ngo a'amufe simeho pompengo ifisyimofoneho wolutihwano. Oso hiso sekwoe sife manji'mofu pa'nyofoho.

Setenye yo'mayo tango ne'maso so'no Anitu kako nefomayo'ne so'no simeho

hi'ntnnono uyano. Oso simeho hi'ntnnono
hiso nakwoe sampe pa'nyofoho.

Nakwo Anitu asomo netimayo'ne so'no huno
wosyofisyano. Oso nakwoe sohwo ho'yo
pa'nyofoho.

Anituye hungkuno so'no huno nto'no wonay-
ono. Oso Anituye hungkuno hiso nakwoe
hwakuhwajo hosimno pa'nyofoho.

Kakoe Towahuno Wopingo sohwo hungkuno
lomne'no wonetihwamtonoho.

Yo'mayo melikosafu hiso sampe mekino yo'mayo
pa'nyoso nto'no wesyo humano.

¹⁸ Mpohumo jomo ne'no ulimno. Kakoe
Towahuno Wopingofe yokumpohn'nyo
sejapihwoso'no Anitumo jomo ulimno. Nto'no
fohontohumamno. Piso'mo'nyo ikutoho. Sekwo
Anituye a'amu ne somne'no engolopohamo
Mpohumo jomo ulikuno. ¹⁹ Sekwo Mpohwo
Anitumo ngkimo nifo'mayo'ne jomo ole ulimno.
Anitu kako kakoe hungkuno nje mangomo
ho'nanisyihwoso'no ngko iyoho iyo yahinoso
monje yasyimo Anituye hungkuno wopingoso
a'amufe hunomo ehohosasiyo'ne ulimo. Oso
hiso'no sekwo Mpohumo ngkine'no jomo
ulimno. ²⁰ Ngko a'amumo Anituye hungkuno
lutihwawo'nngkohe hwo'nyoho. Oso'no ngko
impolangomo humaleno. Olopo nohumahm'mo
iyoho miyo'njo i'mo Anituye hungkuno a'amu
somo lutihwayo'ne sekwo Mpohumo jomo
ulimno.

Hungkuno ae'uyofoho.

21 Tikikos neningkwa'wehwo Anituye syoho ulohofiyo wopingo sohwo kako nose'mahwosi yo'mayo ngkimo ni'ma'maso so'no yoloho waselimonte hweho. 22 Oso'no ngko kakimo sekuyepono lihwojalokweno. Kako nakwoe humayo so'no selihwosi sekumo yokumpohn'nyo wasesosofito'montonoho.

23 Naningkwohwo Anitu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisi'nji siko'monta'i sekwoe simeho pompenjiyo semokohosi sekwo nom'ne a'amu somne'no hitoho selofo so'nji simeho hi'ntnnono engo uyo so'nji wosejopanjiyoho. 24 A'amu nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisimo hitoho ulofoso musikwajiyo'njo iwo'ningkohofu osomo Anitu kako wopingo uloho'montonoho. Ngko Pouli'ni hungkuno hiloso mtimokohono. Osohopeho.

**Mpohwoe Hungkuno Songofoho
The New Testament and Genesis in the Safeyoka
(Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea
Buk Stat na Nupela Testamen long tokples Safeyoka
long Niugini**

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ampeeli-Wojokeso (Safeyoka)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2011-12-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

f526da1e-a607-571c-ba86-56367d7583f3